

Tuottavuus- ja taloudellisuusohjelman raportointi vuodelta 2023

Ahall 18.03.2024 § 82
690/00.01.02.00/2022

Valmistelija: Leila Pekkanen, puh 040 830 2789,
leila.pekkannen(at)pshyvinvointialue.fi

Tuottavuus- ja taloudellisuusohjelman raportti annetaan vuodelta 2023 valtiovarainministeriölle hyvinvointialueen tilinpäätöksen valmistumisen yhteydessä.

Ohjelman päätavoitteet ovat yhtenevät valtakunnallisten tavoitteiden kanssa ja ohjelman on laadittu hyvinvointialueen valmistelutilanteessa ensimmäisen talousarvion laadinnan yhteydessä. Ohjelma on päivitetty marraskuussa 2023 lainanottovaltuuden muuttamista koskevien neuvottelujen yhteydessä.

Ohjelman päätavoitteet:

- Palvelurakenteen keventäminen sekä painopisteen muuttaminen ennaltaehkäiseviin, terveyttä ja hyvinvointia edistäviin palveluihin ja toimintamalleihin
- Palveluverkon tarkastelu tehdään ottaen huomioon palvelujen saatavuus, saavutettavuus ja palvelutarpeet.
- Perustason palveluiden vahvistaminen

Hyvinvointialueella siirryttiin ohjelmapohjaiseen toimintamalliin. Aluehallitus on vahvistanut tuottavuusohjelmaan sisältyvät toimenpideohjelmat 5.6.2023. Syksyllä vahvistettiin digitalisaatio-ohjelma sekä loppuvuodesta pelastustoimen palvelutasopäätös.

Vahvistetut ohjelmat sisältävät alkuperäisen tuottavuus- ja taloudellisuusohjelman tavoitteet. Talouden tasapaino on saavutettava vuoden 2026 loppuun mennessä, jolloin kertyneet alijäämät on oltava katettuna.

Vuoden 2023 aikana on käynnistetty lukuisia toimenpiteitä, jotka sisältyvät vahvistettuihin ohjelmiin ja lisäksi ns. vaikutuksiltaan nopeita toimenpiteitä sekä talousarvion 2024 laadinnan yhteydessä esitetyt toimenpiteet, joilla voidaan turvata talouden tasapainottamisen tavoitteita.

Taloudelliset vaikutukset eivät ole toteutuneet täysipainoisesti. Vuoden 2023 tilinpäätöksen (vahvistamaton) mukaan

- vuosikate on - 29,4 M€
- alijäämä – 62,9 M€. Alijäämä n. 20 M€ ennustettua alhaisempi.

Tavoitteena oli 40,5 M€:n kustannusten alenema. Toimenpiteillä on saavutettu 12,8 M€ kustannus-vaikuttavuus.

Toteutuma on 32 % tavoitteesta.

Merkittävimmät vaikutukset on saavutettu henkilöstövoimavaroja koskevassa ohjelmakokonaisuudessa. Vaikutus on vuositasolla yhteensä 8,5 M€. Sairauspoissaolojen tavoitetaso saavutettiin. Lisäksi on toteutettu työhyvinvointiin liittyviä toimia sekä hyödynnetty eläkepoistumaa ja tehty henkilöstörakenteen tarkastelua. Yt-menettely on käyty marras-joulukuussa talousarvioon 2024 liittyen. Lisäksi johtamisrakenteeseen liittyvä yt-neuvottelut ovat päättyneet 7.3.2024.

Palveluverkon ja palvelujärjestelmän osalta on toteutettu yksittäisiä toimia. Suurimmat ja vaikuttavimmat muutokset ovat valmisteilla palvelujärjestelmän ja palveluverkon kokonaisuudistuksessa sekä KYS-sairaalaverkon uudistuksessa. Päätöksiä em. uudistusten osalta tehdään kesäkuussa ja sairaalaverkon osalta loppuvuonna 2024. Kustannusvaikutuksia odotetaan näkyvän vuoden 2024 aikana.

Talousarvion 2024 laadinnan yhteydessä hyvinvointialueen toiminnan kannalta taloudellisesti merkittävimpien inhouse-yhtiöiden kanssa käynnistettiin neuvottelut, joissa tavoitteena oli kustannustason alentaminen vastaamaan hyvinvointialueen rahoitusta. Muutosten kustannusvaikutukset tulevat näkymään vuodesta 2024 eteenpäin. Osa yhtiöistä on käynnistänyt omia tuottavuus- ja taloudellisuusohjelmia.

Investoinnit

Investoinnit olivat yhteensä 67,2 M€. Investointimenoista 45,2 M€ rahoitettiin vuoden 2023 lainanottovaltuudesta ja loppu kassavaroilla.

- Rakennusinvestoinnit toteutuivat vuonna 2023 pääosin suunnitellusti, 48,3 M€.
- Laitteinvestoinnit alittivat talousarvion 2,7 M€ ja toteutuivat 15,7 M€. Suurin laiteinvestointi oli lineaarikiihdytin 3,2 M€.
- Sovellusinvestointien talousarvio oli 8,3 M€ ja toteutuma 3,1 M€.

Hyvinvointialueen käynnistämiseen ja toiminnan jatkuvuuden varmistamiseen liittyvät tehtävät olivat ennakoitua laajemmat, josta johtuen uusien ICMT-hankkeiden ja investointien käynnistäminen on viivästynyt.

Lainanottovaltuuksien käyttö investointien rahoittamiseen

Valtioneuvoston hyvinvointialueelle myöntämä lainanottovaltuus vuoden 2023 investointisuunnitelmaan oli 245,8 M€.

Lainanottovaltuuteen sisältyy 51,4 M€ investointeja vastaavia sopimuksia, josta rakennuksiin liittyvien sopimusten osuus oli 44,6 M€ ja laitteisiin liittyvien sopimusten osuus 6,8 M€. Valtuus nostaa pitkäaikaista lainaa investointien rahoittamiseen oli 194,4 M€.

Hyvinvointialue on vuoden 2023 aikana nostanut pitkäaikaista lainaa 70,0 M€, josta vuoden 2023 investointien rahoittamiseen on käytetty 45,2 M€. Loppuosa lainasta käytetään tulevana vuosina vuoden 2023 hyväksytyn investointisuunnitelman mukaisten investointien rahoittamiseen.

Koska tuloslaskelma osoittaa alijäämää, on hyvinvointialueella etsittävä keinot toiminnan ja talouden sopeuttamiseen. Investointitasoa on pystyttävä edelleen laskemaan kaikilla osaluilla ja tilojen käyttöä on tehostettava siten, että nykyinen rakennettu infra käytetään mahdollisimman tehokkaasti.

Riskienarviointi ja riskien hallinta

Tuottavuus- ja taloudellisuusohjelman toteutumiseen liittyy merkittäviä riskejä, joita pyritään suunnitelmallisesti hallitsemaan. Lisäksi riskejä on myös toteutunut mm. palvelujen kilpailutusten osalta, jolloin hintataso on merkittävästi noussut. Myös työvoiman vaikea saatavuus on aiheuttanut merkittäviä lisäkustannuksia mm. työvoiman vuokrauksen osalta.

Rakennusinvestoinnit sisältävät pitkäkestoisuuden vuoksi riskejä. Riskejä voivat aiheuttaa mm. hintojen muutokset, joiden vaikutus investoinnin lopullisiin kustannuksiin on huomioitava. Suurissa investoinneissa riskien hallinta ja ennakoiminen koros-tuu ja mahdollisia kustannusnousuja voidaan arvioida erilaisten kustannusten nousua kuvaavien indeksien kautta.

Esityslistan liitteenä:

- Tuottavuus- ja taloudellisuusohjelman raportti vuodelta 2023

Valmistelijan päätösehdotus:

Aluehallitus merkitsee tuottavuus- ja taloudellisuusohjelman raportin vuodelta 2023 tiedoksi. Raportti lähetetään valtiovarainministeriölle osana lainanottovaltuuden seurantaa.

Aluehallitus edellyttää tuottavuus- ja taloudellisuustoimien jatkamista ja kustannusvaikuttavuuden seuraamista hyvinvointialueen muun raportoinnin yhteydessä. Tuottavuus- ja taloudellisuusohjelman toteutuminen on edellytys sekä talouden tasapainolle että mahdollisille tuleville lainanottovaltuuden muutostarpeille.

Taloudellisuus-, tuottavuus- ja integraatiovaikutusten arviointi

Tuottavuus- ja taloudellisuusohjelma ei ole toteutunut kuluvan vuoden tavoitteiden mukaisesti. Kuitenkin vaikutuksia on saavutettu merkittävästi loppuvuoden 2023 aikana.

Palvelujärjestelmän ja palveluverkon kokonaisuudistus perustuu toiminnan integraatioon. Uudistus toteuttaa tuottavuus- ja taloudellisuusohjelman tavoitteita.

Vuoden 2023 hyväksytyjen ohjelmien sisältämät toimenpiteet ovat lähes kaikilta osin käynnistyneet.

Toimivallan peruste	hallintosääntö 36 §
Esittelijä	hyvinvointialuejohtaja
Päätösehdotus	<p>Aluehallitus päättää hyväksyä tuottavuus- ja taloudellisuusohjelman raportin vuodelta 2023 ja antaa sen edelleen aluevaltuustolle tiedoksi. Raportti lähetetään valtiovarainministeriölle osana lainanottovaltuuden seurantaa.</p> <p>Aluehallitus edellyttää tuottavuus- ja taloudellisuustoimien jatkamista ja kustannusvaikuttavuuden seuraamista hyvinvointialueen muun raportoinnin yhteydessä. Tuottavuus- ja taloudellisuusohjelman toteutuminen on edellytys sekä talouden tasapainolle että mahdollisille tuleville lainanottovaltuuden muutostarpeille.</p>
Päätös	Päätösehdotus hyväksyttiin.